Paramétervválasztás nyilvános kulcsú kriptográfiai rendszereknél.

Pethő Attila, Debreceni Egyetem

Budapest, 2002. május 7.

1. Bevezetés

A nyilvános kulcsú kriptorendszerek paraméterválasztásánál legalább három fontos követelményt kell szem előtt tartani:

- **Biztonság:**
  - Elegendően nagyok legyenek.
  - Véletlenül válasszuk őket.
  - Kerüljük a "gyenge" kulcsokat, azaz ismert algoritmusokkal ne lehessen azokat megtalálni, vagy a kódolt üzenetet megfejteni.
- **Hatékony implementálhatóság:**
  - Ne legyenek túl nagyok. A kódoló/dekódoló algoritmusok sebessége a kulcs hosszának **harmadik** hatványával arányos!
  - Legyenek speciális alakúak, pl. $2^k \pm 1$.
- **Szabványosíthatóság:**
  - Bizonyos paraméterek szabványosak legyenek. Pl. ElGamal rendszereknél a ciklikus csoport.

A követelmények egymásnak ellentmondanak!

2. RSA

Legyenek

- p, q különböző prímszámok, $n = pq$ és $\varphi(n) = (p-1)(q-1)$,
- $0 < e, d < \varphi(n)$ egészek, amelyekre $ed \bmod \varphi(n) = 1$.

- **Nyilvános kulcsok:** n, e.
- **Titkos kulcsok:** $d, (p, q)$.

A $0 \leq m < n$ üzenet kódolása:

$$c \equiv m^e \bmod n.$$

A $0 \leq c < n$ titkosított üzenet dekódolása:

$$m \equiv c^d \bmod n.$$

A dekódolás egyértelmű, ha $(m, n) = 1$ vagy $m = 0$, különben faktorizálni tudjuk n-et.

Ismert támadások:

- n faktorizálása $\longrightarrow$ teljes feltörés.
- Kis d $\longrightarrow$ teljes feltörés.
- Kis e $\longrightarrow$ bizonyos üzenetek megfejtése.

A továbbiakban kd illetve kb egy k jegyű decimális illetve bináris számot jelent.

2.1 p és q választása

Néhány ismert és hatékony faktorizáló algoritmus:

- Fermat módszere. Ha $p-q$ nem nagy, akkor hatékony. Ergo: nemcsak p és q, de $p-q$ is nagy legyen.
- Kvadratikus szita (C. Pomerance, 1986).
- Elliptikus görbés faktorizáció (H.W. Lenstra Jr., 1987).
- Számtest szita (J.M. Pollard, ~1990).

A prímfelbontás jelenlegi csúcsteljesítménye: RSA 155, CABAL, 1999 a számtest szita felhasználásával.

Factorization of a 512-bits RSA key using the Number Field Sieve

———————————————————————————-

On August 22, 1999, we found that the 512-bits number

RSA-155 =
109417386415705274218097073220403576120037329454492059909
138421314763499842889347847179972578912673324976257528997
818337970765372440271467435315933543338 97

can be written as the product of two 78-digit primes:

102639592829741105772054196573991675900716567808038066803341933521790711307779
*
106603488380168454820927220360012878679207958575989291522270608237193062808643

Wassenaar Utasítás: A legalább 512 b kulccsal működő RSA implementációk exportjához engedély szükséges.

Debreceni példák. (Járási István) HP Omnibook + MAPLE V, SUN 2 db SuperSPARC 40 MHz + MAGMA

p, q	n	idő	gép + szoftver
20 d	40 d	35 perc	PC + MAPLE
35 d	70 d	2.1 óra	SUN + MAGMA
40 d	80 d	21.5 óra	SUN + MAGMA

$$
\begin{aligned}
n &= 36181294466683518350010965391743467599820817648828956077674100513717033297298 87 \\
p &= 32062222085722974121768604305614071 \\
q &= 45580037409259811952655310075487251
\end{aligned}
$$

A p és q-t tehát jelenlegi ismereteink szerint a következőképpen kell megválasztani:

- Legalább 512 bináris jegyűek legyenek. Ekkor n 1024 bites. Lenstra és Verheul táblázata szerint ez nagyjából 72 bit hosszúságú szimmetrikus kulcs biztonságával ekvivalens.
- $p - q$ legalább 511 bináris jegyű legyen.
- Válasszuk őket ezen feltételek mellett véletlenül.

Prímszámok keresésére **valószínűségi** és **determinisztikus** tesztek állnak a rendelkezésünkre. A valószínűségi tesztek, pl. Miller-Rabin teszt igen gyorsak, eredményeik kriptográfiai szempontból megfelelőek, de nem döntik el teljes biztonsággal, hogy az input prím-e.

A legjobb ismert determinisztikus módszer, az Atkin-Morain teszt. Ennek egy újabb implementációjával F. Morain bizonyította, hogy $x^y + y^x$ prím $x = 1148, y = 321$, 2878d és $x = 1040, y = 553$, 2763d mellett.

2.2. Kis d.

1. Tétel. *[M. Wiener, 1990] Legyenek p, q, n, e, d RSA paraméterek és tegyük fel, hogy $d < (n/18)^{1/4}$. Akkor van olyan k egész, hogy k/d az e/n egy közelítő törtje.*

Tekintettel arra, hogy e és n nyilvánosak, könnyű kiszámítani az e/n lánctörtelőállítását, így annak közelítő törtjeit és a jelölteket k/d-re.

2.2. Kis e.

Ez a kérdés sokkal izgalmasabb, mint az előző, különösen a Smart kártyák alkalmazása miatt. Azok általában kódoló feladatokat látnak el és kicsi a számítási/tároló kapacitásuk. Ezért szívesen alkalmazzák az $e = 3, 17, 65537 = 2^{16} + 1$ nyilvános kulcsokat. Az alábbi tétel miatt 3 és 17-et ne használjuk!

2. Tétel. *[D. Coppersmith, 1997] Legyen n összetett szám és $p(x) \in \mathbb{Z}[x]$ egy k-ad fokú polinom. Ha a*

$$p(x) \equiv 0 \pmod{n}$$

kongruenciának van olyan x_0 megoldása, amelyre $|x_0| < n^{1/k}$, akkor x_0-at k és $\log n$-ben polinom időben meg lehet határozni.

Példa: Tegyük fel, hogy A az $e = 3$ és $n = 10111 * 22367 = 226152737$-et használja és B-nek az $m = 23467$, C-nek az $m + t = 23467 + 37 = 23467$ üzenetet küldi. A titkosított üzenetek: $c_B = m^3 \bmod n = 6985435$ és $c_C = (m + t)^3 \bmod n = 169885946$. Számítsuk ki az

$$\begin{aligned} R(y) &= Res_x(x^3 - c_B, (x + y)^3 - c_C) \\ &= y^9 + 189756678y^6 + 22712249y^3 + 20484351 \end{aligned}$$

rezultánst.

3. Elliptikus görbék

Legyen $\mathbb{F}_q$ egy véges test, ahol $q = p^k$ és p prímszám. Legyenek $a_1, a_2, a_3, a_4, a_6 \in \mathbb{F}_q$. Az

$$E(\mathbb{F}_q) = \{(x, y) \in \mathbb{F}_q^2 \ : \ y^2+a_1xy+a_3y = x^3+a_2x^2+a_4x+a_6\}\cup\{O\}$$

halmazt elliptikus görbének nevezzük.

Ha $p > 3$, akkor $E(\mathbb{F}_q)$ definiálható

$$E(\mathbb{F}_q) = \{(x, y) \in \mathbb{F}_q^2 \ : \ y^2 = x^3 + Ax + B\} \cup \{O\}$$

u.n. rövid normálalakkal is, ahol $A, B \in \mathbb{F}_q$.

$E(\mathbb{F}_q)$-t megfelelő összeadással ellátva véges Abel csoportot kapunk. Erről tudjuk, hogy legfeljebb két ciklikus csoport direktösszege.

3. Tétel. *[Hasse, 1933] $E(\mathbb{F}_q)$ elemeinek a száma $q+1-t$, ahol $|t| \leq 2\sqrt{q}$.*

Az $E(\mathbb{F}_q)$-t **szuperszinguláris**nak nevezzük, ha p osztja t-t.

Legyenek $P \in E(\mathbb{F}_q)$ és $m \in \mathbb{Z}$. Akkor

$$mP = \pm(\underbrace{P + \cdots + P}_{|m|})$$

.

3.1 Titkosítás elliptikus görbékkel:

(1) Előkészítés:
  (a) A és B választ egy $E(\mathbb{F}_q)$ elliptikus görbét.
  (b) A választ egy P pontot $E(\mathbb{F}_q)$-n, amelynek a rendje n.
  (c) A választ egy $1 \leq e \leq n-1$ egészet, amelyre $(e, n) = 1$. Kiszámítja azt az $1 \leq d \leq n-1$-et, amelyre $ed \bmod n = 1$.
  (d) A nyilvánosságra hozza n, P és $Q = eP$-t.

(2) Titkosítás: B az $(x, y) \in \mathbb{F}_q^2$ üzenetet küldi.
  (a) B választ egy $1 \leq v \leq n-1$ véletlen számot.
  (b) B elküldi A-nek az $(u, W) = ((x, y) \oplus vP, vQ) \in \mathbb{F}_q^4$-t.

(3) Visszafejtés:
  (a) A kiszámítja $u \ominus dW = u \ominus vP = (x, y)$-t.

Az algoritmusban $\oplus, \ominus$ a koordinák-kénti összeadást, illetve kivonást jelenti.

- **Nyilvános kulcsok:** n, P, Q.
- **Titkos kulcsok:** e, d, v.

Az EC-kriptorendszer biztonsága a diszkrét elliptikus logaritmus - $Q = eP$ ismeretében e kiszámítása - nehézségétől függ. **Ezt eddig még senki sem bizonyította.**

Ismert módszerek DEL számítására:

- D. Shank, baby step - giant step.
- Pohlig-Hellman algoritmus, ha n-nek nincs nagy prímosztója.

3.2 A görbe és a pont megválasztása.

A véges test választására általában két megoldást javasolnak:

(1) $p = 2$. Hatékony implementációt tesz lehetővé, de sokan kritizálják, pl. G. Frey.

(2) $q = p$. Később.

"Gyenge" paraméterek.

4. Tétel. *[Menezes, Okamoto, Vanstone, 1991] Ha* $E(\mathbb{F}_q)$ *szuperszinguláris, akkor az* $E(\mathbb{F}_q)$*-beli DELP-t redukálni lehet az* $\mathbb{F}_{q^k}$*-beli DLP-re, ahol* $k \in \{1, 2, 3, 4, 6\}$*. Továbbá a redukció stochasztikusan polinomiális* $\log q$*-ban.*

Ez kellemetlen, mert sok olyan görbe, amelyen egyszerű az összeadás - pl. $y^2 + y = x^3$ 2-karakterisztikájú testek felett - szuperszinguláris.

5. Tétel. *[Smart, Schaeffer] Ha* $E(\mathbb{F}_p)$ *elemeinek a száma* p *vagy* $p + 1$*, akkor abban a DELP* $\log p$*-ben polinomiális időben megoldható.*

Ennek elméleti jelentősége van, mert ilyen görbék nagyon ritkák.

3.3 Egy rekord

R. Harley, D. Doligez, D. de Rauglaudre and X. Leroy of INRIA (France), 2000 április 4,

The one just solved, called ECC2K-108, is defined as follows. Let the curve C *be* $y^2 + x * y = x^3 + x^2 + 1$ *over* $GF(2^{109})$.

Represent $GF(2^{109})$ *as* $GF(2)[t]/(f(t))$ *where* $f(t) = t^{109} + t^9 + t^2 + t + 1$ *and is irreducible over* $GF(2)$.

Then the following two points:

$$\begin{aligned} P &= (0x0478C46CC96338CED91565E17257, \\ &\quad 0x1E7965E4A3AFB73A48FC9AB790E9) \\ Q &= (0x1FF0CE5EC61893F2119C3077C59E, \\ &\quad 0x1F20E9B010AC691C9B87B438241D) \end{aligned}$$

are on C*, where the coordinates have been written as hexadecimal integers by reducing modulo* f *and setting* $t = 2$.

The problem is to find the logarithm of Q *to the base* P.

The problem takes place in the sub-group of order g *where* g *is the prime* 324518553658426701487448656461467*, making this by far the most difficult such problem ever solved. It is also the most difficult calculation to date in public-key cryptography, being approximately 25 times as hard as the recent factorisation of RSA-155 and roughly equivalent to the factorisation of a 600-bit RSA modulus.*

The solution is 47455661896223045299748316018941 *modulo* g*, and was arrived at after 4 months of computation on 9500 computers operated by 1300 volunteers around the Internet.*

3.4 Hogyan válasszuk tehát egy EC-kriptorendszer paramétereit?

Wassenaar Utasítás szerint az exportálható maximális kulcs: 112 bit.

Lenstra és Verheul táblázata szerint a kulcshossz (n) 135 bit $\approx$ 45 d, ha az 1024 bites RSA biztonságát akarjuk elérni.

(1) Válasszuk p-t véletlenül a kívánt nagyságrendben.
(2) Válasszuk $0 \leq A, B < p$-t véletlenül.
(3) Határozzuk meg $E : \quad y^2 = x^3 + Ax + B$ csoport rendjét. Schoof algoritmus bonyolultsága $\log^8 p$. Ha E rendjének nincs nagy prímosztója, akkor goto 2.
(4) Válasszunk addíg véletlenül $0 < x < p$-t és keressünk hozzá megfelelő y-t, amíg $P = (x, y) \in E$ teljesül.
(5) Határozzuk meg P rendjét E-ben. Ez időigényes lehet, ha E rendje nem prímszám.

Alternatívaként kiindulhatunk (x, y)-ból és ehhez kereshetünk megfelelő A, B párt.

Még egy példa

Nagy Pál, 1990 diplomamunkájában a következő algoritmus hatékonyságát vizsgálta.

(1) $q \leftarrow$ random odd prime with $q \equiv 1 \pmod 3$,
$p(x) \leftarrow x^4 + a_1x^3 + a_2x^2 + a_3x + a_4 \in \mathbb{F}_q[x]$ random polynomial,
$t \leftarrow$ discriminant of $p(x)$,
(2) if $t = 0$ or $A(4) = 12a_4 + a_2^2 - 3a_1a_3 = 0$ in $\mathbb{F}_q$ then goto 1,
(3) $N \leftarrow$ the order of $\tilde{E}_t(\mathbb{F}_q)$,
(4) if $N = q + 1$ then goto 1,
(5) factorize N. If failed goto 1,
(6) compute $\tilde{P}_0$ and its order M,
(7) output $q, \tilde{P}_0, N, N/M$.

Remarks *1. The algorithm was tested for 80,100,120 and 200 decimal digit primes.*

2. To compute $N = |\tilde{E}_t(\mathbb{F}_q)|$ Cornacchia's algorithm was used, which complexity is $O(\log^2 q)$.

3. To factorize N only trial division with the first 100 000 primes was performed. If N or one of its divisors passed this test and the Miller-Rabin test then it was declared to be prime. We did not used deterministic primality tests.

The algorithm was implemented in SIMATH 4.3. The computation were done on a PC with 166 MHz PENTIUM-MMX processor. Our experiences are the following:

- *For 100 decimal digit primes the algorithm was performed 4000 times. We were able to compute the order of $\tilde{P}_0$ 440 times. The largest index was 1350. Curves with a point of small index were found in 1.3 minutes.*
- *For 120 decimal digit primes the algorithm was performed 2200 times. We were able to compute the order of $\tilde{P}_0$ 186 times. The largest index was 1158. Curves with a point of small index were found in 3.2 minutes.*
- *For 200 decimal digit primes the algorithm was performed 1632 times. We were able to compute the order of $\tilde{P}_0$ 89 times. The largest index was 223. Curves with a point of small index were found in about 30 minutes.*

4. Záró megjegyzések

Miért bízunk jobban az RSA-ban, mint a többi javasolt kriptorendszerben? Ez nem matematikai vagy informatikai, hanem szociológiai kérdés. Válaszlehetőségek:

- *Mert a kódoló/dekódoló algoritmus egyszerű.(?) Minden esetre sokkal egyszerűbb, mint más kriptorendszerek.*
- *Mert az alapszituációt legalább 2000 év óta tanulmányozzák tudós elmék.* **A gyengeségek ismerete sokkal biztonságosabb, mint az ismeretlen gyengeségek.**
- *Mert 26 év óta folyamatosan próbálják az RSA gyenge pontjait megtalálni, de sikertelenül. A gyengeségek mindíg az implementáció nem eléggé körültekintő, a releváns irodalmat nem ismerő alkalmazása miatt léptek föl.*

5. Felhasznált irodalom:

- *G. Walsh, Efficiency vs. Security in the Implementation of Public-Key Cryptography,*
- *A.K. Lenstra and E.R. Verheul, Selecting Cryptographic Key Sizes, J. Cryptology* **14** *(2001), 255-293.*
- *Wassenaar Utasítás (Arrangement), www.wassenaar.org*
- *A. Pethő, Index form surfaces and construction of elliptic curves over large finite fields, In: Public-Key Cryptography and Computational Number Theory, Eds.: Kazimierz Alster, Jerzy Urbanowicz and Hugh C. Williams, Walter de Gruyter GmbH & Co, Berlin, 2001, pp. 239–247.*